

Na żywo. Współobecność

Kategoria fizycznej współobecności, realizowanej podczas odbywającego się na żywo spotkania, nabrała szczególnego znaczenia podczas globalnej pandemii. W sposób najbardziej jaskrawy brak możliwości współprzeżywania przejawia się w teatrze czy – ujmując rzecz bardziej ogólnie – sztukach performatywnych. Różnorodne formy przedstawień dostępne są obecnie w Internecie na niespotykaną skalę, co niewątpliwie poszerza znane wcześniej sposoby komunikowania się poprzez światy sceniczne. W numerze „Tekstualiów” 2023, nr 1 (72) przyglądamy się palecie możliwości współprzeżywania, jakie w czasach pandemii upowszechniły się w kraju i na świecie. W szczególności interesują nas poszczególne propozycje przyjęte przez artystów scenicznych i instytucje teatralne. Proponujemy jednocześnie bardziej teoretyczny ogląd kategorii fizycznej współobecności, również w odniesieniu do raptownie postępującej mediatyzacji współczesnej sztuki i kultury.

W bieżącym numerze łączymy perspektywę badaczy krajowych oraz zagranicznych. Całość otwiera przeglądowy artykuł *Współobecność wyreżyserowana* Klaudii Łączyńskiej, poświęcony zarówno zagadnieniom związanym z kwestionowaniem teatralnej wartości „czwartej ściany”, jak i mediatyzacji. W artykule *Widz cyfrowy* Călin Ciobotari analizuje kluczowe dla numeru zagadnienie z perspektywy kuratora Narodowego Festiwalu Teatralnego w Rumunii w roku 2020 – gdy przeprowadzono go wirtualnie – oraz 2022, kiedy powrócił do formuły fizycznej. Praktyka teatralna staje się przedmiotem analizy w tekście Rodolfa Garcíi Vázquez zatytułowanym *Formy technoobecności na scenie*, w którym opisywane są brazylijskie doświadczenia teatru Os Satyros oraz SP Escola de Teatro. Z kolei tekst *Deep fake w teatrze* autorstwa Anny Suwalskiej-Koteckiej to studium przypadku realizowanego w ubiegłym roku monodramu brytyjskiego dramatopisarza Martina Crimpa *Not One of These People*. W artykule Tomasza Wiśniewskiego *Complicité, czyli współuczestnictwo* pozostajemy na Wyspach Brytyjskich – tym razem jednak omawiana jest działalność londyńskiego ansamblu kierowanego przez Simona McBurneya, a przede wszystkim przedstawienie/film *Can I Live?*. Z kolejną formą sceniczną mierzy się Małgorzata Woźniak w artykule *„Kombinat” a wspólnota*, stanowiącym wnikliwą analizę spektaklu muzycznego w reżyserii Wojciecha Kościelniaka. Całość podsumowuje przekrojowy ogląd wpływu mediów na twórczość Samuela Becketta zaproponowany w tekście *Przestrzeń teatralna Becketta* przez S.E. Gontarskiego.

Ponadto w numerze prezentujemy polski przekład *Manifestu sceny przyszłości* zaproponowanego przez Future Stage Research Group w metaLAB w Harvardzie, rozmowę z performerką Magdą Tuką wokół jej performansu nawiązującego do tekstów Jerzego Grotowskiego, szkic krytyczny Henryka Grynberga na temat poezji Celana, a także teksty literackie autorstwa Leszka Szarugi, Marty Buławy, Łukasza Cabajewskiego, Artūrasa Valionisa oraz przekłady artykułów Clive'a Scotta *Czytanie i tłumaczenie pióra* Alicji Pogody i Miloslava Szabó *Vajanský antysemita* autorstwa Mária Veverki.

„Deputinizacja” – czytanie performatywne w ramach wydarzenia „Głos wsparcia dla Ukrainy”, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Gdańskiego, 3.03.2022, fot. SOPOGRAFIA Jerzy Bartkowski